

International Educational Corporation
National University “Odesa Law Academy”

INNOVATION AND INTERNATIONALISATION IN HIGHER EDUCATION

**PROCEEDINGS
of the British–Ukrainian Conference**

*London,
16 October 2025*

ІННОВАЦІЇ ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

**МАТЕРІАЛИ
британсько-української конференції**

*м. Лондон,
16 жовтня 2025 року*

Odesa
“Yurydychna Literatura”
2025

UDC 378(410:477)(063)
I-64

Edited by **S. V. Kivalov**, Doctor of Law, Professor, Academician

Executive Editor: **D. A. Minchenko**

Innovation and Internationalisation in Higher Education : proceedings of the British-Ukrainian Conference (London, 16 October 2025) = [Інновації та інтернаціоналізація у вищій освіті : матеріали британсько-української конференції](#) (Лондон, 16 жовтня 2025 року) / edited by S. V. Kivalov ; executive editor D. A. Minchenko ; International Education Corporation ; National University “Odesa Law Academy”. — Odesa : Yurydychna Literatura, 2025. — 520 p.

ISBN 978–966–419–457–7

The proceedings of the British-Ukrainian Conference “*Innovation and Internationalisation in Higher Education*” are devoted to the development of joint educational and research initiatives, strengthening academic mobility, and promoting the exchange of experience between the academic communities of both countries. They also highlight the creation of new formats of cooperation in the fields of research, technology, and innovation. The implementation of British educational practices and international standards serves as a key factor in reforming the higher education system of Ukraine, contributing to its modernisation and successful integration into the European and global educational and research space.

UDC 378(410:477)(063)

Матеріали британсько-української конференції «*Інновації та інтернаціоналізація у вищій освіті*» присвячені розвитку спільних освітніх і наукових ініціатив, посиленню академічної мобільності, обміну досвідом між науково-педагогічними спільнотами двох країн, а також створенню нових форматів взаємодії у сфері досліджень, технологій та інновацій. Застосування британських освітніх практик і міжнародних стандартів є важливим чинником реформування системи вищої освіти України, сприяючи її модернізації та успішній інтеграції в європейський та міжнародний освітній і науковий простір.

The materials are published in the authors' editions.
The authors bear full responsibility for the quality, accuracy,
and originality of their contributions.

© International Educational
Corporation, 2025
© National University “Odesa
Law Academy”, 2025

ISBN 978–966–419–457–7

Задерейко О. В.

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ПОШУКУ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ЗАСТОСУВАННЯМ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Сучасні дослідження пов'язані з активним застосуванням систем штучного інтелекту (ШІ) у наукову сферу, де вони використовуються для пошуку, аналізу та систематизації джерел наукової інформації [1]. Ефективність розвитку інформаційних технологій сприяє використанню алгоритмів роботи систем ШІ, які обробляють та інтер-

претують пошукові запити дослідників. Актуальність цього функціоналу систем ШІ значно посилюється у галузі комп'ютерних наук за рахунок забезпечення відкритого доступу до значної кількості наукових публікацій на відкритих цифрових платформах. Системи ШІ аналізують численні наукові публікації та здійснюють підбір наукових джерел та автоматично формують списки наукових публікацій за вказаними параметрами запиту дослідника. Прямим наслідком цього є надання можливості системам ШІ ідентифікувати наукові публікації, що максимально відповідають запитам дослідника. Водночас виникає небезпека отримання недостовірної або сфальсифікованої інформації, що негативно впливає на якість наукових результатів та академічну доброчесність дослідників.

Питання ефективності систем ШІ в науковій діяльності є предметом активного обговорення в академічному середовищі [2]. Досвід свідчить, що застосування систем ШІ може суттєво прискорити проведення досліджень, сприяти плануванню експериментів та обробці великих масивів наукової інформації. Однак інтеграція цих технологій пов'язана з низкою ризиків, серед яких — поверхневий аналіз, надмірна залежність дослідників від алгоритмів роботи систем ШІ та порушення етичних норм. Останні стосуються питань авторства, права інтелектуальної власності на результати, створені за участю ШІ, а також достовірності наукових даних, що можуть містити упередження чи помилки.

Дослідники часто стикаються з проблемою генерування системами ШІ недостовірної інформації, надання неточних описів наукових публікацій та посилань на неіснуючі веб-ресурси [3]. Для з'ясування цих обмежень слід провести системний порівняльний аналіз якості пошукових результатів, що надаються провідними системами ШІ (ChatGPT, Gemini, Grok, DeepSeek, Claude). Особливо важливим є критерій релевантності, оцінка якого вимагає перевірки кожного джерела інформації: підтвердження його існування в наукометричних базах даних та зіставлення наведених посилань з реальними інтернет-адресами.

Метою дослідження стало визначення рівня достовірності та релевантності джерел наукових публікацій, згенерованих системами ШІ.

В умовах постійного зростання кількості наукових публікацій одним із завдань дослідника є вибір оптимальної пошукової стратегії для виявлення релевантних наукових джерел. Процес отримання максимально релевантних результатів є комплексним і вимагає від дослідника навичок використання цифрових ресурсів: наукометричних баз даних, електронних архівів та бібліотечних ресурсів, наукових порталів, тематичних спільнот.

Якість оцінки пошукових результатів, отриманих за допомогою систем ШІ, безпосередньо залежить від критеріїв суб'єктивного оці-

нювання дослідником. Ці оціночні судження формуються на основі його знань в галузі інформаційних технологій та практичного досвіду роботи з системами ШІ. У разі незадовільних результатів дослідник може вдосконалити пошуковий запит: скоригувати кількість джерел або застосувати вибіркового метод, обмеживши пошук, наприклад, певними типами публікацій (монографії, підручники, матеріали конференцій тощо).

Слід звернути увагу на вірогідну наявність наукових публікацій з майже ідентичними назвами у результатах пошуку, згенерованих системами ШІ. Це є вагомою підставою для обов'язкової перевірки джерел наукової інформації на достовірність. Процес ідентифікації джерел значно подовжує загальний процес оцінювання релевантності наукових публікацій. Отримані результати також демонструють, що пошуковий потенціал систем ШІ обмежений їх доступом до електронних ресурсів. У зв'язку з цим доцільним є проведення додаткового самостійного пошуку у відомих наукометричних базах даних, електронних бібліотеках та архівах закладів вищої освіти (ЗВО).

Аналіз двадцяти наукових публікацій, які займають найвищі позиції в результатах пошуку, отриманих із застосуванням систем ШІ дозволив порівняти їх релевантність та достовірність (рис. 1).

Проведений аналіз пошукової видачі систем ШІ (Claude, ChatGPT5, Grok) виявив суттєві розбіжності в результатах їх пошукової видачі, що свідчить про низьку достовірність частини наданих ними наукових публікацій.

Саме тому верифікація джерел наукової інформації, знайдених за допомогою ШІ, є важливою для запобігання поширенню псевдонаукової та помилкової інформації, уникнення посилань на неіснуючі або сфальсифіковані джерела, збереження довіри до наукових досліджень в цілому.

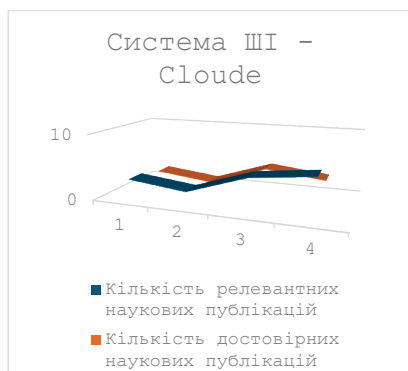
Кожне наукове дослідження має ґрунтуватися на перевірених першоджерелах, що гарантує об'єктивність висновків та відповідність академічним стандартам. Такий підхід також є основою дотримання принципів академічної доброчесності, які передбачають недопущення плагіату, точність цитувань, прозорість у використанні чужих досліджень [4].

Хоча системи ШІ можуть надавати стислі витяги з наукових публікацій, лише пряма перевірка наукових джерел забезпечує коректність цитування наукових публікацій і посилань на них, достовірність наукових результатів, дотримання академічної етики та імовірного запобігання правовим порушенням. У зв'язку з цим можна сформулювати такі рекомендації для дослідників, які користуються системами ШІ: усвідомлювати обмеження пошукових алгоритмів ШІ. Для збору максимально достовірних наукових даних слід використовувати науко-

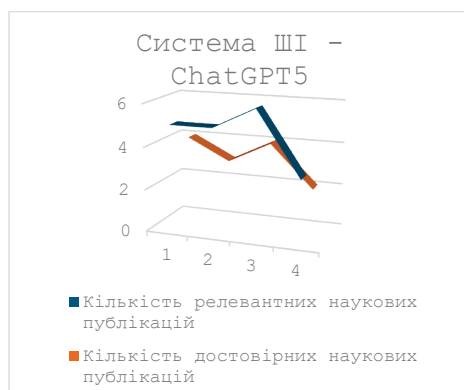
метричні бази даних, зокрема Google Scholar, Scopus, Web of Science, а також цифрові ресурси наукових установ та організацій; оцінювати релевантність наукових публікацій, отриманих від систем ШІ. Здійснювати перевірку джерел інформації в реферативних та бібліографічних базах даних, а також використовувати наукові ресурси бібліотек, електронних архівів ЗВО; обов'язково переходити за наведеними посиланнями на наукові публікації, щоб переконатися у відповідності цитованого тексту до джерела інформації; шукати підтвердження наукової інформації в кількох надійних та авторитетних виданнях.

а)

б)

с)

Рис. 1. Графічне представлення результатів аналізу релевантності і достовірності пошукової видачі платформ ШІ: а) «Grok»; б) «Cloude»; в) «ChatGPT5»

Список використаних джерел

1. Використання штучного інтелекту в організації наукових досліджень / О. В. Полоневич, С. В. Морозова, І. М. Аверічев, А. П. Полоневич. *Зв'язок*. 2024. № 3. С. 3–6. DOI: <https://doi.org/10.31673/2412-9070.2024.030306>.
2. Ковачов С., Сичікова Я. Поговори зі мною: діалог зі штучним інтелектом про використання його в навчанні та наукових дослідженнях. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Сер.: Педагогічні науки. 2023. Вип. 1. С. 43–55. DOI: <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2023-1-1-43-55>.
3. Коломієць А. М., Кушнір О. І. Використання штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності: можливості та виклики. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2023. Вип. 70. С. 45–57. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-70-45-57>.
4. Семеніхіна О., Різник В., Шамо́ня В. Використання штучного інтелекту в наукових дослідженнях в контексті академічної доброчесності. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Т. 13, № 6. С. 63–68. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i6-009>.

Наукове видання

**ІННОВАЦІЇ
ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ
У ВИЩІЙ ОСВІТІ
МАТЕРІАЛИ
британсько-української конференції**

м. Лондон,
16 жовтня 2025 року

Англійською та українською мовами

За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора, академіка
КІВАЛОВА Сергія Васильовича

Відповідальний редактор:
кандидат юридичних наук,
магістр Queen Mary University of London
начальник відділу міжнародних зв'язків
МІНЧЕНКО Дар'я Анатоліївна

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 30,23.
Тираж 300 прим. Зам. № 100 (11).

Видавництво і друкарня «Юридична література»
65009, м. Одеса, вул. Академічна, 7
Тел.: (048) 777-48-79, 728-75-45

e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4284 від 23.03.2012 р.